

ਮੁਕਤਿਨਾਮਾ (ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ)

ਮੁਕਤਿਨਾਮਾ (ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ)

ਸੁਣ ਗੁਰ ਸਿਖਾ ! ਮੁਕਤਿਨਾਮ, ਸਭ ਸਿਖਨ ਉਪਦੇਸ਼।
ਜੋ ਨ ਕਰੇ ਹੈ ਗੁਰ ਉਕਤਿ, ਬੇਮੁਖ ਝੂਠਾ ਭੇਸ।੧।
ਕਰਜ਼ ਨ ਲੇਵਹਿ ਕਿਸੀ ਕਾ, ਲੇਇ ਤੇ ਦੇਵਹਿ ਭਾਵ।
ਖੁਸ਼ੀ ਕਰੈ ਘਰਿ ਸਿਖਣੀ, ਭਲਾ ਦਿਖਾਵੈ ਚਾਵ।੨।
ਝੂਠ ਨ ਬੋਲਹਿ ਨ ਸੁਣਹਿ, ਝੂਠ ਨ ਕਰਹਿ ਪ੍ਰੀਤਿ।
ਸਚੁ ਕਮਾਵਹਿ ਸੰਗਤੀ, ਸੱਚੀ ਪਾਲਹਿ ਰੀਤਿ।੩।
ਸਚ ਵਾਪਾਰੀ ਸਚੁ ਕਰਮ, ਸਚੁ ਪੰਡਿਤ ਸਚ ਸੁਧ।
ਸੱਚੀ ਖੇਤੀ ਸਚੁ ਕੇਸਬ, ਸਚੇ ਰੰਗ ਪ੍ਰਬੁਧ।੪।
ਸਿਖ ਹੋਇ ਜੂਠਾ ਨ ਖਾਵਹਿ। ਸਿਖ ਹੋਇ ਧਨ ਤੇ ਛੁਟਕਾਵਹਿ।
ਸਿਖ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵੰਡ ਕਰਿ ਖਾਇ। ਨਾਂਗੇ ਕੇਸ ਭੋਗ ਨ ਸੁਪਤਾਇ।੫।
ਖਾਵਹਿ ਗੁਰ ਕਾ ਨਾਮ ਜਪਿ, ਜਪੁ ਪੜ੍ਹਿ ਲੇ ਪ੍ਰਸਾਦ।
ਨਗਨ ਨ ਦੇਖਹਿ ਨਾਇਕਾ, ਨਾਰਿ ਰੂਪਿ ਨਹਿ ਯਾਦ।੬।
ਧਨ ਪਰ ਘਰ ਕੋ ਛੁਵਹਿ ਨਹਿ, ਨੀਚ ਜਾਤਿ ਤੇ ਦੂਰ।
ਕੁਸਿਆ ਮਾਸ ਨ ਖਾਈਐ, ਪਾਲਿਆ ਖਾਇ ਨ ਸੂਰ।੭।
ਮਦ ਕੋ ਛੋਡੇ ਉਚ ਰਹਤ, ਚੀਤੇ ਪੀਛੈ ਅੰਭ।^੧
ਮਲ ਤਿਆਗੇ ਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕਾ, ਕਰ ਪਦ ਪਾਣੀ ਹੰਭ।੮।
ਸੀਤ ਨ੍ਹਾਇ ਜਾਮ ਰਹੇ ਰਾਤ, ਅੰਨ, ਖਾਇ ਕਰਿ ਵੰਡ।
ਕਹਹਿ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ, ਜਮੂਆ ਕਰੈ ਨ ਦੰਡ।੯।
ਪਰਜਾ ਤੇ ਨਿਆਰੇ ਮਿਲੈ, ਰਹਤ ਬਿਹਾਰੈ ਮਾਂਝ।
ਜਗਤ ਜੂਠ ਕਉ ਛਾਡੀਏ, ਪਹਰੇ ਰੰਗ ਨ ਰਾਂਝ।੧੦।
ਸੁਰਮਾ ਅੰਜਨ ਦਿਨ ਤਜਹਿ, ਨਗਨ ਨ ਸੇਵਹਿ ਅੰਗ।
ਨਾਮ ਸਿਮਰਿ ਕਰ ਆਰਤਾ, ਗੁਰੂ ਮਿਟਾਵਹਿ ਕੰਗ।੧੧।
ਗੁਰ ਕੀ ਪਾਹੁਲ ਸਿਖ ਲੇਇ, ਰਹਤ ਕਮਾਵਹਿ ਗ੍ਰੰਥ।
ਜੋ ਬੇੜਾ ਸੋ ਸੇਵਿਆ, ਔਰ ਨ ਭਰਮਹਿ ਪੰਥ।੧੨।
ਗੁਰੂ ਸਿਖ ਕਾ ਖਾਈਐ, ਕੰਨਯਾ ਘਰ ਸਿਖ ਸੋਧ।
ਅਨ ਰਿਣ ਹਿਤ ਕਰ ਵੇਦ ਵਿਧਿ, ਹੋਵਹਿ ਚਿਤ ਪ੍ਰਬੋਧ।੧੩।

ਪੁਤ੍ਰ ਕੁਸੰਗੀ ਨ ਹੋਵਹਿ, ਨਾਹਿ ਕੁਸੰਗੀ ਨਾਹਿ।
 ਗੁਰਮੰਤ੍ਰ ਪਛਤਾ ਰਹਿ, ਘਰ ਕੀ ਨਿਤ ਉਠ ਕਾਰ।੧੪।
 ਸਿਖ ਨ ਪੂਜਾ ਖਾਇ ਰੰਚ, ਨੀਤ ਕੜਾਹ ਭਰ ਲੇਇ।
 ਗੁਰੂ ਭੁਗਤਿ ਹੀ ਖਾਈਐ, ਜੋ ਅਰਦਾਸੀ ਦੇਇ।੧੫।
 ਪ੍ਰਸਾਦ ਅਰਦਾਸੀ ਬਾਂਟ ਦੇ, ਸਭ ਕੋ ਸਮਤਾ ਬਾਂਟ।
 ਜੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਮੇਂ ਈਰਖਾ, ਕਰਤਾ ਤੋੜਹਿ ਸਾਂਟ।੧੬।
 ਲੋਭ ਕਰਹਿ ਪ੍ਰਸਾਦ ਮਹਿ, ਜਮ ਕੀ ਖਾਵਹਿ ਮਾਰ।
 ਸੋ ਪ੍ਰਸਾਦ ਗਾਲਹਿ ਤਿਸੈ, ਰੋਗ ਦੋਖ ਧਨ ਖੁਆਰ।੧੭।
 ਖਾਇ ਭੁਗਤ ਜਾ ਸਮੈ ਸਿਖ, ਉਠਹਿ ਨ ਛੋਡਹਿ ਥਾਂਇ।
 ਜੋ ਛਾਡਹਿ ਫਿਰ ਖਾਇ ਨਹਿ, ਸੁਖੀ ਧਨੀ ਗੁਰ ਪਾਹਿ।੧੮।
 ਤੁਰਕ ਤੁਰਕਣੀ ਤੇ ਬਚਹਿ, ਤੁਰਕ ਨ ਕਰੀਐ ਸਿਖ।
 ਚਾਰ ਵਰਣ ਗੁਰ ਭਾਇ ਜੋ, ਖਾਇ ਖਵਾਵਹਿ ਭਿਖ।੧੯।
 ਭੇਖਿਅਨ ਕੀ ਬਾਣੀ ਤਜੈ, ਤਜੈ ਸੀਤਲਾ ਭੋਗ।
 ਕਲਮਾ ਕਾ ਅੰਨ੍ਹ ਦੂਰ ਧਰਿ, ਤੁਰਕਨ ਜਾਣਹਿ ਰੋਗ।੨੦।
 ਠਗੂਆ ਬਿਪ੍ਰ ਸਿਖ ਭੇਖ, ਖੰਡਨ ਨਾਰੀ ਹੋਇ।
 ਮੁਸਹਿ ਭੁਲਾਵਹਿ ਗਰਬ ਬਿਨ, ਬਿਸੁਆ ਸਿਖ ਨ ਕੋਇ।੨੧।
 ਕਰਹਿ ਕੜਾਹ ਤ੍ਰਿਭਾਵਲੀ, ਸਚੁ ਪਵਿਤ੍ਰ ਤਨ ਥਾਇ।
 ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਅਰਦਾਸ ਕਰਿ, ਨਾਂਗਾ ਭੋਜ ਨ ਖਾਹਿ।੨੨।
 ਜਿਤ ਕਾਰਜ ਗੁਰਭਾਵ ਹਿਤ, ਹੋਇ ਭਾਵਨੀ ਪੂਰ।
 ਈਹਾਂ ਸਿਦਕ ਸਾਬਤ ਭਯਾ, ਆਗੈ ਸੁਖ ਭਰਪੂਰ।੨੩।
 ਆਧ ਨਾਮ ਜੋ ਲੇਇ ਸਿਖ, ਸੋ ਤਨਖਾਹੀ ਮੂੜ੍ਹ।
 ਜਮਪੁਰਿ ਵਾਸਾ ਪਾਇਗੋ, ਕਰੈ ਮਲੇਛੀ ਹੂੜ੍ਹ।੨੪।
 ਬਿਨਾ ਅਨੰਦ ਬਿਵਾਹ ਤੇ, ਭੁਗਤੇ ਪਰ ਕੀ ਜੋਇ।
 ਸੁਣ ਸਿਖਾ! ਗੁਰ ਕਹਿ ਥੱਕੇ, ਮੇਰਾ ਸਿਖ ਨ ਸੋਇ।੨੫।
 ਸਾਂਝ ਸਵੇਰੇ ਸੋਇ ਨਹਿ, ਜੂਠ ਅਸੁਚ ਰਹਿ ਦੂਰ।
 ਗੁਰੂ ਨਿਕਟਿ ਜੋ ਸਿਖ ਹੈ, ਦੇਵਨ ਰਹੈ ਹਜ਼ੂਰ।੨੬।
 ਗੁਰ ਸਿਖ ਖੁਲ੍ਹੇ ਕੇਸ ਨਹਿ, ਪਾਵਹਿ ਜੂੜਾ ਕੇਸ।
 ਦਸਵੰਧ ਗੁਰੂ ਕਾ ਦੇਇਕੈ, ਖਾਇ ਕਮਾਈ ਸ਼ੇਸ।੨੭।
 ਦਾਤਨ ਕਰੇ ਪ੍ਰਾਤ ਉਠ, ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰੇ ਗੁਰਵਾਕ।
 ਪੜ੍ਹਿ ਬਾਣੀ ਮੱਥਾ ਟਿਕੈ, ਗੁਰਸਿਖਨ ਸੋਂ ਸਾਕ।੨੮।
 ਦੋਇ ਗੋਤ੍ਰ ਕੰਨਿਆ ਤਜੈ, ਨਾਨਕ ਦਾਦਕ ਮਾਨ।
 ਸੋਈ ਗੁਰਮੁਖਿ ਸੰਤਤੀ, ਸਤਿਗੁਰ ਦੇਵਹਿ ਦਾਨ।੨੯।

ਸ਼੍ਰੋਤਾ

ਮੂਏ ਹੀ ਸਿਖ ਬਾਂਧਵ ਕੋ, ਨਿਤ ਰੋਵਹਿ ਨਾਹਿ ਕੜਾਹ ਕਰਾਵਹਿ।

ਅਨੰਦ ਪੜ੍ਹੇ ਸਭ ਸ਼ੋਕ ਤਜਹਿ ਸਿਖ, ਪੀਟੈ ਨਾਰਿ ਨ ਸ਼ਬਦ ਪੜ੍ਹਾਵਹਿ।
 ਸੰਤ ਸੰਬੁਹਨ ਬਿਪ੍ਰਨ ਸਿਖਨ ਦੇਇ ਖੁਵਾਇ ਸੁ ਭੇਟ ਚੜ੍ਹਾਵਹਿ।
 ਵੇਦ ਕੀ ਗੀਤਿ ਕੋ ਤਿਆਗ ਕਰੇ, ਨਹਿ ਕ੍ਰਿਆ ਮਾਨ ਸੋ ਸਿਖ ਸੜ੍ਹਾਵਹਿ।੩੦।
 ਗੁਰ ਕੀ ਛਾਪ ਸਿਰ ਕੇਸਕੀ, ਪਾਹੁਲ ਦੇਇ ਉਤਾਰ, ਸੋ ਬੇਮੁਖ ਜਾਨਹੁ।
 ਬੇਟੇ ਕੋ ਬੰਧ ਕੇ ਛਾਪ ਮੁੰਡਾਵਤ, ਜਮਦੁਖ ਭੋਗ ਕੇ ਪ੍ਰੇਤ ਪਛਾਨਹੁ।
 ਸਾਕ ਤਜੈ ਤਿਹ ਖਾਨ ਤਜੈ, ਜੋ ਪਾਲਹਿ ਤਾਸੁ, ਪਾਪੀ ਹੀ ਮਾਨਹੁ।
 ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨਿਸੰਗ ਕਹਹਿ ਇਹ ਬੇਮੁਖ, ਤਿਆਗਿ ਕਿਉਂ ਪਾਪਨ ਸਾਨੋ।੩੧।
 ਤੁਰਕ ਪਾਰਸੀ ਜੇ ਪੜ੍ਹਹਿ, ਜੀਵਤ ਲੀਏ ਸਿਖ।
 ਤੁਰਕਨ ਮਤ ਬਿਸਾਹੁ ਕਰਿ, ਗੁਰ ਤੇ ਸਦਾ ਬਿਮੁਖ।੩੨।
 ਵਿਵਾਹਨ ਮੇਂ ਸੁਤ ਜਨਮ ਮੈਂ, ਮਰਨ ਤਨਖਾਹ ਬਖਸ਼ਾਇ।
 ਸੋ ਸਿਖ ਗੁਰ ਕਾ ਜਾਨੀਏ, ਮੋਨੇ ਅੰਨੁ ਨ ਖਾਇ।੩੩।
 ਸਿਲਾ ਨ ਪੂਜਹਿ ਪਾਹੁਲੀ, ਸਿਲਾ ਨ ਪਾਨੀ ਪੀਉ।
 ਵਰਣਾਸ਼੍ਰਮ ਕੀ ਗੀਤਿ ਤੇ, ਬਚੈ ਸਿਖਨ ਕੀ ਸੀਉ।੩੪।
 ਬਹੁਤਾ ਕਰਮ ਸੰਸਾਰ ਕਾ, ਪਿਤਾ ਪਿਤਾਮਾ ਦੇਵ।
 ਗੁਰ ਰਖਿਆ ਨੋ ਮਾਨੀਅਹਿ, ਸੋ ਸਿਖ ਮੇਰੇ ਸੇਵ।੩੫।
 ਜੋ ਗੁਰਕੈ ਘਰਿ ਜਾਇਆ, ਬਡਾ ਕਹੈ ਜਿਹ ਬੇਦ।
 ਜਪ ਤਪ ਦਾਨੀ ਭੂਪ ਬਿਪ੍ਰ, ਦੇਇ ਨ ਇਨ ਕੋ ਖੇਦ।੩੬।
 ਰੋਵੈ ਬੇਦੀ ਭੇਦ ਬਿਨੁ, ਰੋਵਹਿ ਪਾਪੀ ਲੋਗ।
 ਬੇਮੁਖ ਗੁਰ ਫਿਟਕਾਰਿਆ, ਰੋਵਹਿ ਦੀਰਘ ਰੋਗ।੩੭।
 ਮੇਰੇ ਘਰ ਜੋ ਆਇਆ, ਗੁਰਸ਼ਬਦਨ ਸਿਉਂ ਹੇਤ।
 ਗੁਰ ਸਿਖਯਾ ਸੁਣਿ ਧਾਰੀਏ, ਰਹਣੀ ਰਹਹਿ ਸੁਚੇਤ।੩੮।
 ਮੈਂ ਬਖਸ਼ੋਂਗਾ ਪਾਰ ਕਰਿ, ਉਸ ਪਦ ਦਾਤਾ ਆਪ।
 ਸ਼ੰਕਰ ਦੱਤ ਰਾਮਾਨੁਜ, ਗੋਰਖ ਮੁਹੰਮਦ ਨ ਥਾਪ।੩੯।
 ਬਰਖਾ ਬਰਸੈ ਧਰਨਿ ਪਰ, ਖੇਤੀ ਖੂਬ ਬਨਾਇ।
 ਗੁਰ ਸਨਮੁਖ ਸਭ ਧਰਮ ਫਲ, ਦੀਨੇ ਗੁਰ ਫੁਰਮਾਇ।੪੦।
 ਮੁਕਤਿਨਾਮਾ ਪੜ੍ਹੈ ਜਨ, ਤੀਰਥ ਮੁਕਤਸਰ ਨ੍ਹਾਇ।
 ਬੁਰੇ ਕਰਮ ਤੇ ਛੂਟ ਕਰਿ, ਗੁਰਿ ਘਰ ਮਰ ਕਰਿ ਜਾਇ।੪੧।
 ਬੈਨ ਬਤਾਲੀ ਫਲ ਸੁਣੇ, ਸੁਣਿ ਸਿਖ ਦੀਨੇ ਤੋਇ।
 ਦੁਗਣੀ ਛੋਡਤ ਜੂਨ ਕੋ, ਜਿਉਂ ਸਮੀਰ ਖੁਸ਼ਬੋਇ।੪੨।
 ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਹਿਆ, 'ਨਿਹਾਲ ਭਾਈ ਨੀਂਗ੍ਰਾ! ਬਿਗਸ।'

ਰਹਿਤ ਸਿਖ ਕੀ ਰਹਿਣੀ, ਸੰਸਾਰੀਆਂ ਕੀ ਸੁਣਨੀ ਮੰਨਣੀ ਨਾਹੀ।

(ਸੌ ਸਾਖੀ, ਸਾਖੀ ਨੰ: ੮)